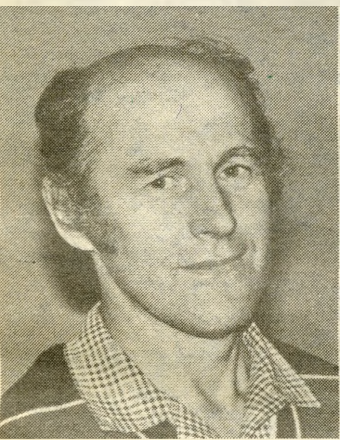

Piiramatut enese-teostamist

Täna alustab Harju rajoonis õppetööd 15 000 õpilast enam kui tuhande õpetaja juhendamisel. Keskkool on rajoonis 16, üheksaklassilisi 23 ja algkooli 10. Kolm kooli — Loksa II, Ääsmäe ja Alavere — avavad oma ukse esmakordselt. Augusti viimasel nädalal oli haridusosakonna juhataja ENN KASEMAA meie toimetuses, kõne all uue õppeaasta eripära.

Käesoleval aastal püüdisime oma augustikuu seminaride veidi teistmoodi korraldada. Üritused toimusid neljas piirkonnas: Kosel, Keilas, Jüris ja Kuusalus. Lõpetati aga Tabasalu keskkoolis toimunud suurel seminaril. Kooli-, külanõukogu- ja majandijuhid arutasid üheskoos neid probleeme, mis alanud õppeaastal meie ees seisavad. Töö oli jagatud sektiioonidesse (alg-, kesk- ja vanema astme järgi) ning põhiteemaks oli kasvatustöö. Peale selle olid sektiioonid, kus töötasid õppealajuhatajad ja klassivälise töö organisatorid. Mina olin ühes sektiionis direktorite ja majandijuhidega ning arutasime, kuidas uutes tingimustes õppeaastat alustada, millised võimalused meil on, mida uut tuua kooli sisse, ja peab ütleva, et vaidlused olid üsna ägedad.

Uut on muidugi palju, sest käesoleval aastal on palju sellist lubatud, mida eelnevatel aastatel tuli alati kuskilt kellelt käest küsida. Nüüd on kohapeal võimalik otsustada, mis koolile kasulik, mis oleks õpilastele ja kasvatustööle üldse tulutoov.

Kas vaba otsustamise puhul ei teki momenti, et paljud koolidirektorid ei oskagi ise otsustada, mida teha?

Direktorite puhul nii just öelda ei saa. Küll aga mõne õpetaja osas, kui uued prog-

rammid pole veel tulnud, aga on lubatud üht või teist varianti. Siis tekib kohe küsimus: kuidas ma seda teen või pean lahendama, kui keegi pole mulle midagi öelnud. Aegade pikku oleme harjunud, et meile kõik ette öeldakse ja nüüd ei julge enam ise otsustada. Elukõige peame mõtlema, mis on kasulik õpilastele ja kasvatustööle. Kartmise aeg on läbi. Põhiprogramm, mis on ette nähtud, tuleb muidugi läbi võtta, aga kui õpilased ja õpetaja teevad head koostööd, saab õpetaja oma äranägemise järgi oluliste teemade läbi võtmiseks rohkem aega kulutada. Enam ei ole peal plaani, et selle või teise teema jaoks peab kuluma nii ja nii palju tunde. Seda peab pedagoog ise teadma, mida võib lihtsalt vahele jätta. Raudvara peab ikkagi jääma.

Ainetel, millel programme pole, võib õpetaja ise selle koostada. Nii tegid näiteks Viimsi ja Tabasalu keskkool kultuuriloo õpetamisega. Väga oleks vaja ökoloogiaõpetust, aga vastavate õpikute puudumisel saavad pedagoogid kasutada ainult ajakirjandust ja ühiskondlikke liikumisi.

Kuuldavasti töötab haridusosakond tänasest uue nime all?

Täitevkomitee istungil võeti vastu ja kinnitati otsus, mille järgi esimesest septembrist alustab tööd hariduskoondis. Muutuvad osakonna funktsioonid, koosseis ja kogu struktuur. Varem oli pedagoogilises osas valitsemine eraldi ja meetodika eraldi. Nüüd me selles osas enam niisugust vahet ei tee. Koolidega hakkavad põhiliselt tegelema inspektor-nõunikud ja neil ei ole enam ainult kontrolli funktsioon. Nad on piirkondade riiklikud esindajad, kes esindavad riigi nõudmisi hariduselu korraldamisel selles piirkonnas. Samuti kaitsevad nad koolide huve, jälgides, et mõni asutus või ametkond ei jätkaks midagi sellist tegemata, mida koolil tarvis on. Kui kool aitab inspektor-nõunikule probleeminid, siis on inspektor-nõunik õigus pöörduda ükskõik mis asutuse poole. Ta ei pea enam hariduskoondise juhatajale ette kandma, mis probleemid on tekkinud (ehkki ta võib seda teha), vaid läheb otse täitevkomitee esimehe asetäitja juurde, kes kureerib hariduse alal ja esitab oma nõudmised temale. Samuti jälgib nõunik, et kool töötaks vajalikul tasemel. Neile jääb üsna palju kooli, töö saab olema väga tihe ja põhilise aja veedavad nad rajoonis, koolides. Kahjuks oleme raskustes sõidukiga ja siin praegu veel midagi konkreetset öelda ei saa.

TÖNU KALLE foto

Mida me tahame kaotada, see on igasugune aruandlus, mis pole mitte kellelegi vajalik. Kui mõni organisatsioon tahab koolidest üht-teist teada, siis on tema enda mure, kuidas ta seda teada saab. Osakond, uue nimega koondis ei hakka koolidelt korjama andmeid, mida riiklik statistika ette ei näe või mida otseselt ei ole vaja selleks, et hariduselu perspektiivselt juhtida.

Millised võimalused on kooli volikogudel?

Kooli volikogudest võib lähemalt lugeda "Rahva Hääles" avaldatud Matti Piirimaa artiklis. Volikogu võidakse valida õpetajatest lapsevanematest vanemate klasside õpilastest ja ühiskonnasuvate asutuste esindajatest. Eesmärk on tõsta ühe piirkonna kõigi elanike huvitatust oma kooli harituse parandamisest. Kui volikogu on ühe asja otsustanud, võib direktor tagasi lükata kõik järgnevad kaebused ja nõudmised. Muidugi otsustab pedagoogilised küsimused kool ise, aga tugi ja kaitse tulevad volikogult. Me peame jõudma nii kaugele, et iga lapsevanem oleks huvitatud oma lapse õppimisest just selles koolis, oma koolis.

Tänavu on ka esimene aasta, kus koolidel on oma eelarved, kuid need on nii tohutult artiklite järgi ära lahterdatud, et polegi võimalik normaalselt majandada. Kooli direktor teab ise, mida tal tarvis on, selleks ei ole vaja rahanduse eeskirju. Tundub, et rahan-

dusosakond teeb kõik selleks, et asju keeruliseks ajada ja oma ametnike töökohti säilitada. Neil ei oleks vaja nii palju tšinovnikuid, sest see teeb koolide töö ainult raskemaks. Olgu palk ühe joone peal ja kõik muud summad teise peal, siis saab direktor koos volikoguga otsustada, mida selle raha piires on võimalik teha. Volikoguga saab teisest küljest läbi arutada ka šeffide võimalused toetuse andmiseks, seetõttu tuleb kõik piirangud selles osas kaotada.

Mida sooviksite rajooni õpilastele ja õpetajatele eelseisvaks õppeaastaks?

Õpilastele sooviks väga suurt töötahet, mis paraku viimastel aastatel on tunduvalt nõrgenenud. Õpilane ju õpib ja töötab selle nimel, et tulevikus saaks elada paremas ühiskonnas. Vana tõde — õppida tuleb iseenda jaoks.

Õpetajatel oleks vaja rohkem iseseisvust. Mitte ära oodata, kuni kõik otsustatakse, vaid tegutseda. Piir on olemas, aga selle piiri sees on palju rohkem võimalik ära teha, kui seni arvanud oleme. Õpetaja töö peab lähtuma õpilastest. Kui need mõtted on inimesel peas, siis on vaja nad ellu viia ja käesoleval ajal selleks enam praktiliselt takistusi ei ole.

Kooli juhtidel on raske ülesanne — suuta kõike otsustada ise koos ühiskondlike jõududega. Nii et jõudu ja head pealehakkamist!

JÜRI KRIISEMANN

Autasustamisi

Kauaagse kohusetruu tööst Ääsmäe sovhoosi ehitusobjektidel pälvis rajooni täitevkomitee aukirja EKE EMV müürsepp Ulo HEINPALU.

Kohusetruu töö eest Ääsmäe 9-kl. kooli käikuandmisel pälvisid EKP Harju Rajoonikomitee ja Harju Rajooni Täitevkomitee aukirja EKE EMV jaoskonnajuhataja Olaf Herman ja töödejuhataja Tiit Raukas.

Aktiivse kaasabi eest Ääsmäe 9-kl. kooli käikuandmisel pälvis EKP Harju Rajoonikomitee ja Harju Rajooni Täitevkomitee aukirja Ääsmäe 9-kl. kooli õppealajuhataja Armilda Viljamaa.

